

Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія

Задум написати комедію «Мартин Боруля» виник в Івана Карпенка-Карого під впливом родинних колізій. Карпо Адамович, батько Карпенка-Карого, хоч і був дворянином, проте не мав достатньо документів для підтвердження дворянського походження. Задля цього батько зібрав усі необхідні папери, навіть пробував відстояти права в суді. Проте через недогляд писаря закралася помилка: в усіх документах була різна версія прізвища — Тобілевич, Тобелевич, Тубілевич. Усього одна літера зруйнувала мрію Карпа Адамовича. Саме цей факт став формальним приводом для відмови в підтвердженні дворянського походження роду Тобілевичів.

Комедія в 5 діях — так автор визначив жанр п'єси «Мартин Боруля». Літературознавці стверджують, що твір — **трагікомедія**.

Комедія — драматичний твір, у якому засобами сатири та гумору викривають негативні суспільні та побутові явища, розкривають смішне в навколишній дійсності людини чи тварини.

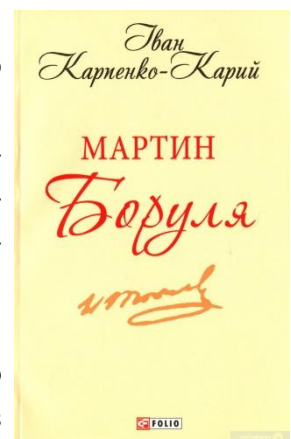
Трагедія — драматичний твір, який ґрунтується на гострому, непримиренному конфлікті особистості, що прагне максимально втілити свій творчий потенціал, з об'єктивною неможливістю його реалізації.

Трагікомедія — вид романтичного твору, що має ознаки як трагедії, так і комедії: у ньому комедійний конфлікт набуває рис глибокого драматизму, тобто трагічний сюжет показано комічно.

П'єса складається з **п'яти дій**. Події в драмі відбуваються в середині XIX століття в родині багатого орендатора землі; тривають протягом кількох тижнів.

В **експозиції** ми знайомимося з родиною Борулі: подружжям Мартина і Палажки та їхньою дочкою Марисею.

У **зав'язці** дізнаємося, що Боруля подає в суд на Красовського, бо той назвав Мартина бидлом, а сина його — телям. Боруля наполегливо та завзято, викидаючи гроші на вітер, судиться, навіть не розуміючи, що повірений Трандалев просто дурить його, адже працює і на Красовського, і на Борулю.

Джерело: yakaboo.ua

Розвиток дії: Боруля намагається прищепити членам своєї родини дворянські риси, тому вводить нові дворянські порядки.

Мартин хоче вигідно видати дочку заміж, а тому просить сина Степана привезти з міста Націєвського — чиновника. У цей час до Мартина приходить його друг Гервасій, щоб засватати Марисю за свого сина Миколу. Микола і Марися вже давно кохають одне одного. Але Боруля відхиляє пропозицію. З міста приїжджає Націєвський, якому Марися одразу пояснює, що вона кохає іншого, однак той її наче не чує. Пізніше він підслуховує розмову Мартина та його жінки Палажки про майбутніх дітей та кумів і вирішує тікати із заручин. Степан утрачає роботу внаслідок скасування земського суду, але він боїться сказати про це батькові.

Кульмінація: Мартин отримує лист про відмову в дворянстві.

Розв'язка: після розмови з Гервасієм Боруля спалює всі документи і дає згоду на одруження Марисі й Миколи.

У п'єсі автор наголошує, що гідність людини визначається її не привілейованим станом, а способом життя — чесною трудовою діяльністю, щирістю й добротою у взаєминах із людьми. Смішна та людина, яка соромиться бути собою, захоплюється фальшивими цінностями. У п'єсі порушено такі проблеми, як:

- людська гідність;
- усвідомлення щастя;
- хабарництво і чесна праця;
- батьки і діти;
- кохання і сімейне життя.

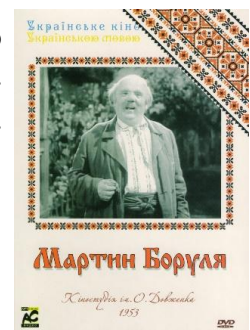
«Мартин Боруля» — комедія, яка вже понад сто років не сходить зі сцени, користується популярністю та успіхом завдяки добродушному народному гуморові, упізнаваності та гострій проблематиці.

Сам Карпенко-Карий блискуче грав роль Мартина Борулі в Театрі корифеїв. У ролі головного героя були Мар'ян Крушельницький, Марко Кропивницький.

Джерело: myslenedrevo.com.ua

1953 року на Київській кіностудії художніх фільмів знято фільм-спектакль Київського державного українського драматичного театру імені Івана Франка за однойменною п'єсою Івана Карпенка-Карого «Мартин Боруля», режисером спектаклю став Гнат Юра.

Джерело: wikipedia

Практичні завдання

Напишіть власну версію закінчення твору «Мартин Боруля» або ж напишіть листа одному (чи одній) з героїв (героїнь) твору.

Що додатково почитати й подивитися?

- «Мартин Боруля». Вистава Тернопільського театру. Частина перша.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=60TJzDAAD8A>.
- «Мартин Боруля». Вистава Тернопільського театру. Частина друга.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=RE3ylchn-K0>.
- «Мартин Боруля». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZqzhP3G8RwU>.
- Аудіо «Мартин Боруля». Підготовка до ЗНО.
URL: https://www.youtube.com/watch?v=qf_falCUYF4.